

Forlagsstiller kaldte „gamle Papirer“, her er Tale om at gjøre Forandring i et nyt Papir, et saa nyt, at det ærede Medlem selv indrømmede, at man endnu ikke ret havde seet, hvorledes det vilde virke i Livet. Endnu er der ikke fremkommet Noget, som har givet Ministeriet Anledning til at troe, at Bestemmelserne i Loven af 2den Mai bør forandres i den her omhandlede Henseende. Der er, som sagt, ved den gjort et betydeligt Skridt fremad; hvorvidt der kan være Tale om at gjøre yderligere Skridt, troer jeg først vil vise sig, naar en længere Erfaring har været forhaanden. Jeg kan derfor ikke paatage mig at indlade et saadant Lovforslag til allerhøieste Sanction.

Grundtvig: Det gjør mig meget ondt at høre af den høitærede Cultusminister, at han havde saa forstrækkelig megen Deeltagelse og Følelse for den tvungne Skolegang, som visse- lig ikke fortjener det; men naar det er Tilfældet, kan jeg nok til Nød forstaae, at den høitærede Cultusminister kunde være bange for eller dog utilbøielig til at indrømme den 6te Maaned tilligemed de 5 for første Klasse i Almueskolen, dersom Forslaget var, at det skulde være en almindelig Lov og Regel; men da det kun er en Tilladelse, der hvor Sogneforstanderskaberne finde, at Forholdene gjøre det egentlig nødvendigt, da Børnene blive borte alligevel, saa var her kun Valget imellem at give denne Tilladelse eller at mulktre dem til ingen Nytte, saa begriber jeg rigtignok ikke, hvordan det kan virke saa stærkt paa den høitærede Minister.

Kirke- og Underviisningsministeren: Jeg troer ikke, at den ærede Rigsdagsmand, som nu satte sig, af det, jeg yttrede, vil kunne udlede, hvor stærk en Følelse jeg har eller ikke har for den tvungne Skolegang, om jeg ellers opfattede hans Ord rigtigt. Den tvungne Skolegang er Noget, som ikke nu ligger for, og jeg yttrede netop, at det, der vilde være afgjørende for mig for ikke under denne Sag at tage en Bestemmelse desangaaende, var, at en saadan Bestemmelse maatte fremgaae paa en ganske anden Maade end i et saa ubetydeligt Forslag som det, der nu foreligger. Naar jeg ikke videre yttrede

mig over Bestemmelsen, forsaavidt den lader Spørgsmaalet beroe paa Sogneforstanderskabernes Afgjørelse, saa var det, fordi det forekommer mig, at hvad derom kan siges, allerede er fremhævet fra andre Sider. Jeg har megen Respekt for Sogneforstanderskaberne og skal ikke indlade mig paa at kritisere dem, skjøndt jeg vedkjender mig den Formening, at der kan være baade gode og slette Sogneforstanderskaber. Det er imidlertid min Overbeviisning, at det ikke kan overlades Sogneforstanderskaberne at afgjøre Spørgsmaalet om Fritagelse for Skolegangen, eller at man i en saadan Afgjørelse kan have tilstrækkelig Betryggelse.

Lindberg: Jeg skal i Anledning af en Ytring, som jeg har hørt af den høitærede Minister, tillade mig at bemærke, at her er slet ikke Spørgsmaal om Andet, end om Børnene skulle mulkteres paa visse Egne og i visse Districter, fordi de ikke søge Skolen i October Maaned eller ikke. I Skolen ere de ikke og kunne ikke være der; det er aldeles umuligt, og det nytter ikke, at vi sidde her paa Rigsdagen, eller Ministerne sidde i Statsraadet og sige, nu skulle de gaae i Skole i October Maaned. Saasnart Omstændighederne ere saaledes, at det er nødvendigt for Landboerne at bruge Børnernes Kræfter i October Maaned, saa sige Forældrene: ja, saa maae vi lade vore Børn tage Kartoffer op og vogte Dvæg, thi Dvæget kan ikke passe sig selv, og saa maae vi betale Mulkten, thi de ville blive mulkterede. Hvad kommer der ud af? Naar vi sætte, at de skulle gaae i Skole 4 Dage om Ugen og betale 3 sk for hver Dag, det er 12 sk om Ugen eller 3 Mk ., som de maae betale for hele October Maaned, og det hjælper aldeles Intet; men det gjør, at den Gærme, der er imod det tvungne Skolevæsen, bliver mere og mere indædt i Folk, og det skulde den lovgivende Magt stræbe at afværge. Det kan ikke gaae an, det nytter ikke, at vi tale om, at de kunne fæste deres Børn bort i 5 Maaned; det er Ingen, der fæste dem fra 1ste Mai til 1ste October; (Stemmer: Jo!) Ja, er det saaledes paa enkelte Steder paa Landet, saa er det ikke sagt i dette Forslag, som jeg har tilladt mig at indbringe, at de ikke skulde kunne gaae i